

ИЗВАДКА

ОТ ГОРСКОСТОПАНСКИ ПЛАН

ТП „ДЛС ВИТОШКО-СТУДЕНА“ -2018 година

Предмет на горскостопанският план са горите и голите горски площи сред тях, които се намират в границите на държавно ловно стопанство „Витошко - Студена” – с. Кладница, Пернишка област.

В горскостопанския план се разглеждат природните и икономически условия в района, досегашното стопанисване и състоянието на горите, като се дават и основните насоки за организация на стопанството. Проектирани са необходимите лесовъдски мероприятия за екологосъобразно стопанисване за повишаване производителността на дървостойките, за повишаване на водоохранните, защитните и здравно-украшните функции на горските биоценози, съобразно състоянието и предназначението на всяко едно конкретно насаждение.

Определен е и очаквания технико-икономически ефект от достигането на оптималния бъдещ състав на гората, предвиден конкретно за всяка дървопроизводителна площ въз основа на типа месторастене.

Проучванията са извършени на типологична основа, на базата типове горски месторастения, определени по класификационната схема, съобразно ”Инструкцията за установяване и картиране на типовете горски месторастения и определяне състава на дендроценозите” - 2011 година.

Този горскостопански план е осми по ред, и е главна ревизия на лесоустройственият проект от 2008 година, на държавните гори на ТП ДЛС „Витошко - Студена” – с.

Кладница.

1. ИМЕ И МЕСТОНАХОЖДЕНИЕ НА ГОРСКАТА ТЕРИТОРИАЛНА ЕДИНИЦА

ТП Държавно ловно стопанство ”Витошко-Студена” заема южните и югозападните склонове на планината Витоша. На север-североизток граничи с ДГС “София” (Природен парк ”Витоша”), на изток-югоизток с ТП ДГС “Самоков”, а на юг и на запад с ДГС ”Радомир”.

Административното седалище е в една от няколкото запазени сгради от изселеното поради строежа на яз.”Студена” през 1951 год. село Витошко.

Територията на ТП ДЛС ”Витошко - Студена” попада в границите на две административни области – Перник и София област - общините на гр. Перник, гр. Радомир и гр. Самоков, в т.ч.:

части от землищата на с.Кладница, с.Боснек, с.Рударци и с.Студена –

общ. Перник; землището на с. Чуйпетлово – общ. Перник; част от землището на с.

Горна Диканя – общ. Радомир; част от землището на с. Ярлово – общ. Самоков.

В горскоадминистративно отношение ТП Държавно ловно стопанство ”Витошко - Студена” се числи към РДГ - гр.Кюстендил. Част от горите в землището на с. Ярлово се числят към РДГ гр. София

Съобщителните връзки в района са добре развити. Селищата са свързани с общинските центрове – гр. Перник, гр. Радомир и гр. Самоков, като е осигурена редовна автобусна връзка между тях. Ловното стопанство има собствен транспорт за извозване на работниците и служителите до с.Кладница и гр.Перник.

Асфалтираните пътища в района на стопанството са: асфалтов път от гр.Перник през с. Драгичево и с. Рударци до с. Кладница, който продължава в две посоки след селото - на юг, до седалището на Ловното стопанство и ловния дом и на изток, до хижа "Селимица"; пряко отклонение от гореспоменатия път от с. Драгичево до Ловното стопанство и до Ловен дом "Студена"; асфалтов път, който се отклонява от главната артерия София-Кулата след с. Студена и минава през с. Боснек и свършва в с. Чуйпетлово; асфалтов път, който се отклонява от пътя София – Ярема – Самоков през с. Ковачевци до с. Ярлово.

През горските масиви са прекарани мрежа от горски автомобилни, тракторни и коларски пътища в относително добро състояние:

Някои от пътищата са проходими само при сухо време. Поради големия наклон и лекия механичен състав на почвата, след обилни дъждове на отделни места се развива линейна ерозия, образуват се дълбоки коловози и свличания. Ловното стопанство полага постоянни грижи по поддържането и възстановяването на увредените участъци.

Най-близката ж.п.гара е в с. Драгичево на 12 км от седалището на стопанството.

Телеграфо-пощенска станция има в с. Кладница. Ловното стопанство и ловния дом са свързани с градската телефонна мрежа на гр. Перник.

Добрите съобщителни връзки в района на ТП ДЛС "Витошко – Студена" улесняват управлението, стопанисването и опазването на горите.

Общата площ на ТП ДЛС "Витошко – Студена" възлиза на 12 907.0 ха., Общата залесена площ е 9 075.4 ха. Лесистостта е 70.3%.

2. ФИЗИКО-ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

2.1. Географско положение

ТП Държавно ловно стопанство "Витошко – Студена" се намира между 42°30' и 42°40' северна ширина и 23°07' и 23°17' източна дължина по Гринуич. Попада в западната част на Краищенско-Средногорската планинска област (южните и югозападните склонове на планината Витоша).

Територията на Ловното стопанство е с неправилна форма, с дължина от север на юг 18.2 км и ширина от изток на запад 16.4 км.

2.2. Релеф

Витоша е орографски добре изразена планина. Отличава се с голяма монолитност. Развила се е в границите на Краищенската структурногеоложка зона през Староалпийския тектонски цикъл. Характеризира се с особено разнообразни форми на релефа – стръмни склонове, стъпаловидно разположени заравнени нива и много добре развита радиална речна мрежа.

Външният облик на планината се дължи до голяма степен на екзогенните процеси, които действат и до днес и са довели до образуването на скални зъбери, сипеи и каменни реки.

Епирогенното издигане на Витоша е ставало на етапи, които са обусловили образуването чрез разсядане на триетажно разположени денудационни повърхнини.

2.2.1. На 1 800÷2 200 м н.в. се простира високото Витошко равнище, над което се извисяват скалните зъбери на вр. Черни връх (2 292.0 м н.в.). Той представлява орографски възел на витошките била. От неговото денудационно ниво на територията на устройвания обект се спускат три основни била:

- в западна посока следва платовидното било Селимица, което до м. "Пладнище" служи за естествена граница със софийската част на Природен парк "Витоша". На него се намират връх "Самара" (2 103.6 м н.в.) и връх "Селимица" (2 041.0 м н.в.);
- в югоизточна посока плавно се спуска билото през вр. Скопарник (2 226.6 м н.в.) до вр. Карачаир (2 208.0 м н.в.), което също е граница със софийската част на ПП "Витоша";
- в югозападна посока от вр. Купена през м. "Черната скала" и м. "Даута" до вр. Петрус (1 454 м н. в.) – на югозапад от това било е водосбора на р. Палакария.

Както Черни връх, така и всички останали върхове в тази част на планината се издигат над заравненото било със скални струпвания, които им придават купенообразна форма. Западните и южните им склонове са много стръмни, покрити с блокови скални образувания и много сипеи и каменни реки, които не позволяват рязкото очертаване и денивелация на деретата. Горската растителност е оскъдна, представена от отделни групи високопланински бук и по-рядко смърч, смесени с ива.

2.2.2. Второто денудационно ниво е на 1500÷1600 м н.в., като на територията на устройвания обект то е представено от заравнеността около вр. Чука (1 560.9 м н.в.) и вр. Ветрен. От тях също се спускат три основни била:

- билото тръгва в западна посока, в началото под малък наклон през върховете "Голяма Гарваница" (1 349.4 м н.в.) и "Малка Гарваница" (1 316.4 м н.в.), а след "Банков рид" (1 182.9 м н.в.) стръмно надолу;
- южно се простира заравнено било покрито с високопланински пасища, което стига до вр. Асланов рид (1 417.1 м н.в.). След този връх билото тръгва стръмно надолу от м. "Бялото камъне" до р. Струма;
- билото от м. "Сивата грамада" през вр. Ветрен и вр. Малък Ветрен до с. Ярлово.

Билата и техните върхове са заоблени, покрити с тревна растителност и в близкото минало са ползвани за паша. Денивелацията между билата и доловете се движи в рамките от 250 до 350 м. По-голяма част от склоновете се спускат стръмно към връзаните в тях водни течения. Покрити са предимно с букови гори, смесени с трепетлика, габър и по-малко дъбове. Значителна част от склоновете са залесени с иглолистни, често смесени с бреза.

2.2.3. Особено добре се очертава най-ниското структурно стъпало на 1200÷1300 м н.в. към с. Боснек, южните склонове на Витоша между с. Ярлово и вилна зона "Ярема", както и териториите източно от с. Горна Диканя, м. "Белата вода" и района около яз. Студена.

- на това ниво се намира Остришкото било с най-висок връх "Острица" (1 291.0 м н.в.);
- източно от него е "Шапев рид" с най-висока точка 1 255.7 м н.в.;
- северно от с.Боснек, отначало стръмно, а след м. "Голяма могила" (1188.0 м н.в.) полегато се издига покрито с обширни пасища било;
- билото свързващо м. "Бука преслап" с м. "Билото" до вр. Петрус;

И тук билата и върховете са заоблени и покрити с тревна растителност. Денивелацията им спрямо водните течения е по-малка – от 150 до 250 м. Стръмните склонове са по-малко, но в южната част склоновете към р. Струма са урвести. Тук се срещат естествени букови гори.

В южната част, където почвите са карбонатни, преобладават смесените дъбови гори, като водещ вид е косматият дъб, а от останалите дъбове се срещат зимен дъб и благун, както и цер. Иглолистните култури тук са предимно на ерозиранни терени, срещат се и отделни залесявания с акация.

Геоложката основа на югозападния склон в този район създава условия за появата на свлачища, а карбонатните скали са дали възможност за интензивното протичане на карстови

процеси. Тук се намира най-дългият пещерен лабиринт у нас - "Духлата". Пещерата се състои от 6 пещерни нива и множество тесни галерии (тесняци), образуващи уникален лабиринт. Входът ѝ се намира на 6-7 м над десния бряг на р. Струма при с. Боснек. Дължината на галериите е повече от 18 км, но от тях са проучени около 15 км, като са открити над 50 зали с варовикови образувания и езера. Развита е в триаски варовици от подземни клонове на р. Струма, които и до сега текат в нея.

"Духлата" е една от най-красивите пещери в България със скалните си образувания – сталактити, сталактити, дендритни образувания, езера и зали.

Горите на ТП ДЛС „Витошко - Студена” са разположени предимно на стръмни и наклонени терени, съответно (56.7% и 30.8%). Много стръмните терени, на места преминаващи до урвисти заемат 10.9% от дървопроизводителната площ. Стръмните и много стръмните терени заемат общо 67.6%, като това до голяма степен затруднява стопанисването на гората – сечи, залесявания, строеж на горски пътища и други.

Преобладават припечните изложения (54.3% от дървопроизводителната площ), като най-голям дял имат западните и южните изложения – съответно 17.1% и 16.1%.

Средната надморска височина е около 1 200 метра. Също така трябва да се отбележи, че превишенията са доста големи – от 751 м.н.в. до 1850 м.н.в.

2.3. Хидроложки условия

От Витошкия масив водят началото си множество реки с радиални направления. Водите им се подхранват от обширните влагоемни торфени блата с повърхностен отток около 300 мм и многобройните пукнатинни извори. Значително водорегулиращо въздействие оказват и зачимените планинсколивадни почви, сипейните покривки и каменните реки.

Районът на ТП ДЛС "Витошко - Студена" се характеризира с голяма гъстота на хидрографската мрежа (над 2 км на 1 кв.км площ). Най-голямата река е Струма и почти всички водни течения в района попадат в нейния водосборен басейн, като след построяването на язовир "Студена" повечето от тях се вливат директно в него. Изключение правят р. Палакария, чието начало е на територията на стопанството, но се влива в р. Искър в района на ДГС "Самоков", както и дол Дервена (Добри дол) вливащ се в микроязовира между с. Горна Диканя и с. Долна Диканя.

3. ГЕОЛОЖКИ СТРОЕЖ И ПЕТРОГРАФСКИ СЪСТАВ

Геоложкият строеж и петрографският състав на територията на ловно стопанство "Витошко - Студена" е твърде разнообразен. Върху геоложкото развитие на югозападната част на Витоша голямо въздействие са оказали интрузивния и ефузивния вулканизъм. Характерни за района са плутоничните масиви, създадени по време на главното структурообразуване - между късната креда и палеогена.

В Геоложко отношение ядрото на Витошкия масив с най-високите върхове се отнася към лармийските плутони от Средногорието, образувани между късната креда и еоцена. Плутонът е от пукнатинен произход, със сложен строеж, изграден от различни наставки, внедрени една в друга. Сиенитовата надставка изгражда по-голямата част от плутона и е представена от нормални монцонити (вр. Селимица и Черни връх), левкомонцонити (вр. Острица и вр. Самара), монцогабро (вр. Скопарник и вр. Крачаир) и т.н.

Витошкият плутон е ограден от андезити под формата на венец, отворен на северозапад, където е покрит с терциерни седиментни скали. Вулканските скали се дължат на силна подводна ерупция в края на мезозоя, поради което мезозойските пластове са смесени с андезити. По-късно е станало внедряването на сиенитна интрузия, която е процепила андезитните и мезозойските пластове. Витошкият плутон е сложен пукнатинен интрузив изграден от четири наставки, внедрени клиновидно една в друга – габро, нормални монцонити, левкосиенити и граносиенити.

В южната и югозападната част мезозойските наслаги изграждат ниската част на планината. Босненската свита е изградена от сиви, светлосиви до кафеникавосиви доломити и варовити доломити, обикновено дебелопластови, силно напукани, без ясно видима слоистост. Дебелината на пластове им варира от няколко сантиметра до няколкостотин метра, но преобладават среднопластовите разновидности - от 100 до 500 м. Босненската свита се припокрива с бърз преход от скалите на Радомирската свита. Тя е изградена от тънкопластови, ядчести и сгъстакови варовици с тъмносив до черен цвят, в някои интервали прослоени от тъмносиви до зеленикави мергели, чиято дебелина варира от 150 до 250 м.

Интерес представляват варовитите скални комплекси, в които е развит ширококарстов релеф, с пещери, понори, извори и други образувания.

Над яз. "Студена" се разкрива конгломератно-пясъчникова задруга, изградена от пъстра алтерация на конгломерати и пясъчници с характерен сивозеленикав и червеновиолетов цвят.

В по-горните нива се налагат дебелослойните пясъчници с коса слоистост. Възрастта на тези седименти се приема за средно-горноолигоценска. В речните корита терциерните материали са покрити с кватернерни наноси.

В района на с. Ярлово е разположена т. нар. кварцитно-пясъчникова задруга, изградена от аргилити, кварцити и фелдшпатови пясъчници, както и Палакарийската група съставена от конгломерати, пясъчници и чакъли.

4. КЛИМАТИЧНИ УСЛОВИЯ

Според класификационната схема на Събев и Станев "Климатични райони на България и техният климат" от 1982 год., територията на ДЛС "Витошко - Студена" се намира в Европейско-континенталната климатична област - Умереноконтиненталната климатична подобласт и обхваща два климатични района:

- Припланински и нископланински климатичен район в Западна Средна България (830-1000м.н.в)

- Планински климатичен район (над 1000м.в.)

5. ПОЧВИ

Територията на ТП ДЛС "Витошко – Студена" се отличава със значително почвено разнообразие, поради значителната денивелация на района и разнородната геоложка основа.

Установени са пет основни почвени типа - кафяви горски, планинскогорски тъмноцветни, планинско-ливадни, алувиално-делувиални и хумуснокабонатни. Кафявите горски почви са представени с трите си подтипа - тъмнокафяви, преходни и светлокафяви.

6. ЕРОЗИЯ

Въпреки гъстата хидрографска мрежа, значителните валежи, ясно изразените поройни дерета и силно пресечения терен, на територията на ТП ДЛС "Витошко – Студена" не бяха установени сериозни активни ерозионни процеси. Това се дължи на огромната противоерозионна дейност извършена в периода от 1950 до 1970 година.

До 1949 година не са били извършвани никакви проучвания в този район, с изключение на малка площ от горната част на планината, направени от управлението на парк "Витоша".

През 1950 година е изготвен първият цялостен план за укрепване на опорените долове. През 1951 година за първи път е направен и общ лесокултурен план на водосборния басейн на язовир "Студена". В последствие през 1954 год., е изработен и технически проект за борба с ерозията - като горите и горските площи обхванати от този проект са 1281.8 ха.

Състоянието на земите в района по онова време е било 29.7 % залесена, срещу 70.3 % незалесена площ (сегашната лесистост на този район е 53.8 %). Съществуващите насаждения са били пръснати, изредени и разпокъсани, в лошо санитарно състояние и мъчно са могли да изиграят ролята на водоохранни и водорегулиращи гори. Поройните водни течения са нанасяли големи поражения на околните земи - последното катастрофално наводнение в района е било регистрирано на 22.06.1948 година. Ето защо е било необходимо да се увеличи горската растителност за сметка на голите площи, а съществуващите насаждения да се сгъстят. От тогава до днес са залесени предимно иглолистни култури. Освен това има насаждения, в които е залесявано под склопа със сенкоустойчиви видове - предимно смърч. Успоредно със залесителната дейност е извършвано и техническото укрепване на района.

Укрепителните съоръжения са изградени на два етапа от 1951 до 1958 година, като междуременно е построен и язовир "Студена".

Въпреки това, на отделни места в по-ниските части, на стръмни, главно южни и западни склонове, при малка пълнота на дървостойките се е развила площна ерозия. Успоредно с площната ерозия е разпространена в една или друга степен и струйчестата ерозия. Струйчестата ерозия се появява на по-стръмни терени, където главно водата от поройните дъждове образува трайни следи от измиване и отнасяне на почвите. В комбинация с тях на отделни места, е започнала и ровинна ерозия

7. РАСТИТЕЛНОСТ

Във вертикално отношение горските масиви са разположени в един пояс със съответните му подпояси, според класификационната схема на типовете горски месторастения:

М-II - Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни

М-II-1 - Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела

М-II-2 - Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч

М-II-3 - Подпояс на горнопланинските смърчови гори

В района на стопанството са разпространени следните естествено растящи дървесни видове: бук, благун, цер, космат дъб, габър, черна елша, ива, смърч. От тези дървесни видове са сформирани както чисти, така и смесени насаждения

В резултата на извършената възобновителна и лесокултурна дейност са създадени и се развиват успешно култури от бял и черен бор, смърч, бук, зимен дъб и др.

Многогодишната стопанска дейност на човека се е отразила благоприятно върху общото състояние на гората. Голяма част от голите площи в миналото са залесени, което е повишило водоохранните и защитни функции на района. Освен това е бил изменен видовият състав на дървостойките с цел получаване на по-ценна дървесина и по-пълно използване почвеното плодородие на отделните горски месторастения.

Общата площ на ТП ДЛС "Витошко – Студена" възлиза на 12 907.0 ха,. Общата залесена площ е 9 075.4 ха. Лесистостта е 70.3%.

8. РОЛЯ И ЗНАЧЕНИЕ НА ГОРИТЕ ЗА ИКОНОМИКАТА НА РЕГИОНА

8.1. Ползватели на дървесина

В сегашните условия строителните фирми, частните фирми и частните лица са един много голям пазар за горски материали.

Основни ползватели на дървесина са: “Дървоекспорт”, “Фагус” ООД, “Кроношпан България” АД, “Фабрика за хартия” гр. Стамболийски и частни лица.

Добивите от горите, задоволяват частично потребностите на ползвателите на строителна дървесина и напълно нуждите на местното население от дърва за огрев.

8.2. Транспортни и експлоатационни условия

Основна пътна артерия на устройваният обект е асфалтов път от гр. Перник през с. Драгичево и с. Рударци до с. Кладница, който продължава в две посоки след селото - на юг до ловния дом и седалището на стопанството и на изток до хижа “Селимица”. Съществува и пряко отклонение от гореспоменатия път от село Драгичево до административната сграда на Ловното стопанство и до ловния дом.

Съществува и асфалтов път, който се отклонява от автомагистрала София-Кулата след с. Студена и минава през с. Боснек към с. Чуйпетлово. Друг асфалтов път се отклонява през с. Ковачевци към с. Ярлово от главен път София-Ярема-Самоков.

До горските комплекси водят автомобилни пътища (черни и чакълирани), а на места извоза на дървения материал става по коларски пътища, временно приспособени за движение на камиони и друга горска техника.

8.3. Странични ползвания

От територията на Ловното стопанство се добива сено за собствени нужди. Сред туристите, посещаващи района, е популярно събирането на горски плодове, гъби и билки.

3.3. Други полезни функции на горите

Горите и земите обхванати от настоящия проект имат важно значение, основно с техните водоохранни, противоерозионни, дивечоразвъдни и украсни функции.

Част от тях са изкуствено създадени със следните цели:

- ограничаване и спиране на ерозионните процеси в района;
- предпазване на язовир ”Студена” от затлачване;
- осигуряване на постоянен воден режим на язовира;
- здравно-хигиенни и украсно-естетични функции;
- източник на строителна и технологична дървесина, както и добиване на дърва за огрев на местното население.

Голямо е ловностопанското значение на горите в района. Екологичните условия и наличието на добра хранителна база, както и изкуственото подпомагане, благоприятстват развъждането на ценни видове дивеч (благороден елен, сърна, дива свиня, муфлон, дива коза и др.) и създават идеални условия за развитие на международен ловен туризъм, което е една от основните цели на ръководството на Ловното стопанство.

Дърводобивът, страничните ползвания и ловният туризъм ще осигуряват не само работни места, но и значителни приходи на ДЛС “Витошко – Студена”.

От голямо значение са и здравно-украсните функции на горите. Районът на Ловното стопанство е богат на природни забележителности - природната забележителност ”Духлата” - най-дългата пещера в страната, Черни връх - най-високият връх на Витоша, изворите на р. Струма, карстовите извори ”Врелото”, ”Попов извор”, ”Живата вода” и т.н.

Почти цялата територия на стопанството се намира в Природен парк "Витоша".

Ролята и значението на горите в лесоустрояваната територия е голяма, както за икономиката на селищата в района, така също и за обществото, науката и природата чрез разглежданите дотук полезни функции. Горите подобряват климата, акумулират големи количества от падналите дъждовни води и намалява скоростта на водния отток, с което и предпазват почвата от ерозия. Освен това създават приятни условия за почивка, за развитие на пешеходен туризъм и здравно и физическо укрепване.

9.ОСНОВНИ НАСОКИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ НА СТОПАНСТВОТО

НАПРАВЛЕНИЕ НА СТОПАНСТВОТО

Според Закона за горите, горскостопанското планиране трябва да даде основата за изпълнение на всички функции на гората – максимално производство на строителна дървесина с високи качества от единица площ, като се използва най-рационално почвеното плодородие, без да се нарушават водоохранните и почвозащитни функции на гората. Освен това гората трябва да се разглежда във взаимовръзка с всички останали елементи на околната среда. За това освен традиционното планиране, изразяващо се чрез Горскостопанските планове и годишните оперативни планове, е нужно и по – широко, рамково планиране.

Направленията за стопанисване на горите са различни и общо взето зависят най-силно от тяхната функционална група. Съвсем схематично представени са следните: средообразуващи функции и добив на качествена дървесина, водоохранни и почвозащитни функции, защитни, естетични, здравно – хигиенни и други полезни функции, реализиране на странични ползвания и други. Възприетите принципи за устойчиво развитие на горите са следните:

- Стопанисването да се извършва съобразно съвременните принципи на природосъобразно лесовъдство, т. е.:

- Естественото възобновяване да се предпочита пред изкуственото, навсякъде, където това е възможно и лесовъдски обосновано и да не е по – малко от 90% от текущото възобновяване на гората.

- Дървесните видове да съответстват на месторастенията.

- Да се опазва и разширява биоразнообразието на всички нива. - За намиращите се в гората растения и животни да се създават, подобряват и запазват необходимите жизнени пространства.

- Да се прилагат лесовъдски системи, които осигуряват разновъзрастна структура на гората и гарантират устойчиво изпълнение на дървопроизводителните, охранните, средообразуващите, социалните и други функции на гората едновременно и постоянно.

- Обемът на годишното ползване да не надхвърля предвиденото по ГСП, да бъде балансирано по видове сечи съгласно ГСП и равномерно разпределено по цялата територия на горскостопанските единици.

- При реализиране на ползването трябва да се опазват почвите и насажденията, както съществуващата, така и изградената нова пътна инфраструктура.

- Отгледни сечи: предпочитаните отгледни сечи са базирани на индивидуалния отбор на дърветата с доминиране на комбинирания метод (отстраняват се нежелани екземпляри, които конкурират, или пречат на желаните), гарантиращи устойчивостта и биоразнообразието на горите.

Видовете отледни сечи са следните – осветления и осветления на културите, прочистки, прореждания, пробирки, селекционни сечи и санитарни сечи. Освен възобновителни, отгледни, селекционни и санитарни сечи се провеждат и следните лесовъдски мероприятия, свързани със създаването, формирането, отглеждането и възобновяването на гората: създаване на условия за естествено възобновяване и залесявания, които се проектират съобразно установените типове месторастения. Доброто съчетание на възобновителни и отгледни сечи ежегодно по количество и площ, съгласно действащите ГСП, гарантират максимално използване на природните възможности за естествено възобновяване и запазване на богатото формово разнообразие на основните дървесни видове.

В новосъздадената обстановка с допълнителните защитени функции, според Закона за биологичното разнообразие и по-конкретно защитените зони по екологичната мрежа Natura 2000, се въвеждат и нови цели на стопанисване на горите попадащи в тях. Те се определят от приетите цели и режими за стопанисване, конкретно за всяка зона.

РАЗДЕЛЯНЕ НА ТП ДЛС „ВИТОШКО - СТУДЕНА” НА ГОРСКОСТОПАНСКИ УЧАСТЪЦИ

За създаване на правилна организация, стопанисване и управление ТП ДЛС „Витошко - Студена”, с. Кладница е разделено на два горскостопански участъка: I ГСУ „Селимица” и II ГСУ „Петрус”, което е наложено и свързано с териториалното разпределение на горите.

Участъците са обособени съобразно териториалното разположение на горите, особеностите на релефа, пътната мрежа и гравитацията на материалите, с оглед улесняване работата на ръководството по организация и провеждане на горско стопанските мероприятия.

При сегашното устройство, броя и разположението на участъците се запазва:

I ГСУ „Семлица”, с четири ОУ (Охранителни участъка).

II ГСУ „Петрус”, с четири ОУ.

Първи горскостопански участък „Селимица” – включва отдели с номера от 1 до 89; – общо 89 броя отдели, с обща площ **7 277.9 ха**, разположени в землищата на селата Рударци, Кладница, Боснек, Студена, както и в землищата на залятите от водите на яз. “Студена” с. Витошко и с. Крапец, всичките на територията на община Перник. Площта на горите, държавна собственост, в I ГСУ „Селимица” е 5369.4 ха, от която залесена 3053.7 ха, общият дървесен запас (без клоно) на насажденията и културите е 534 735 куб. м.

Втори горскостопански участък „Петрус” – включва отдели с номера от 89-164; – общо 75 броя отдели, с обща площ **5 629.1 ха**, разположени в землищата на селата Боснек (община Перник), с. Горна Диканя (община Радомир) и с. Ярлово (община Самоков).

Площта на горите, държавна собственост, във II ГСУ „Петрус” е

4 944.2 ха, от която залесена 4 056.6 ха, общият дървесен запас (без клоно) на насажденията и културите е 752 280 куб. м.

10. ПРОЕКТИРАНИ МЕРОПРИЯТИЯ

1. НАСОКИ НА СЕЧ

В горите на ТП ДЛС "Витошко-Студена" са предвидени следните видове насоки:

1.1. Насока за Възобновяване

Съобразявайки се с произхода на насажденията, поставената им цел, начина и хода на възобновяване (семенен естествен, семенен изкуствен и издънков), биологическите особености на дървесните видове, типовете месторастения, както и с функциите им, са проектирани следните видове възобновителни сечи: постепенно-котловинна и групово-постепенна.

Насока за възобновяване е предвидено да се водят в насаждения с обща площ 1984.1 ха. Успоредно с възобновителните сечи се предвиждат и мероприятия, като: изсичане на подлеса, изсичане на храстите и други, с които се цели да се подпомогне естественото възобновяване.

1.2. Насока Отглеждане

Предвидени са в насаждения с обща площ 1 1493.2 ха. С насоката отглеждане се цели регулиране на състава на горските екосистеми, подобряване на състоянието им и увеличаване в перспектива качеството и количеството на продукцията на дървесина от единица площ, както и промеждутъчно ползване. Общо от отгледни сечи ще се добият 63 415 куб. м. На територията на ТП ДЛС „Витошко - Студена” са предвидени следните отгледни сечи: осветления, прореждания, пробирки,

1.3. Насока за Селекция - Няма предвидени.

1.4. Технически насоки: Ловни просеки изцяло в БИСД – 4.5 ха и 495 куб.м.

1.5. Насока за трансформация: Предвидени са в бялборови изкуствени насаждения с обща площ 130.2 ха с добив от 9 295 куб.м.

12. ОПРЕДЕЛЯНЕ РАЗМЕРА НА ГОДИШНОТО ПОЛЗВАНЕ ОТ ВЪЗБОВИТЕЛНИ НАСОКИ В ДЪРЖАВНИТЕ ГОРИ

През десетилетието, в ТП ДЛС "Витошко-Студена", ползване от възобновителни насоки има в следните условни стопански класове, от групата гори със ЗиСпФ: Бялборов СрН, Бялборови култури, Черборови култури, Буков високобонитетен, Буков среднобонитетен, Буков нискобонитетен, Буков високобонитетен за превръщане, Буков средно и нискобонитетен за превръщане, Смесен средно и нискобонитетен за превръщане, Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане и Акациев.

Като общ коментар за всички стопански класове е следното: Предвидените възобновителни сечи по вид са само четири: Постепеннокотловинна, Групово-постепенна, гола за тополата и гола за акацията. Максималната интензивност за първите два вида възобновителни сечи е 25-30%. Възможностите за тези сечи са следните: за постепенно-котловинната максималното сечище по състояние е 30% от зрелият запас, и за груповопостепенната максималното сечище по състояние е 25% от зрелият запас. Голите сечи, само за акацията не се контролират с формулни методи. При турнус 15 години, акацията се изсича на голо с интензивност 100% и последващо издънково възобновяване.

Освен ползването от възобновителни сечи за всеки стопански клас е посочен и процента на ползване спрямо общият среден годишен прираст. Отгледните сечи са по състояние и представляват аритметичен сбор от предвидените отгледни сечи за съответния стопански клас. Всички сечи са съобразени с целите, приоритетите и задачите на Защитените Зони от Натура 2000.

13. ОБЩ РАЗМЕР НА ПОЛЗВАНАТА ДЪРВЕСИНА

Общият размер на ползваната дървесина без клони в държавните гори на ТП ДЛС „Витошко-Студена” възлиза на **146 400 куб. м**, или средногодишно по **14 640 куб. м**.

Спрямо общият среден годишен прираст общото ползване представлява 68.3%. Размера на общото ползване спрямо запаса (без клони) е 1.14%, а на един хектар залесена площ е 2.09 куб.м.

Сравнение на размера на годишното ползване, по ГСП за двете последователни устройства

Държавни гори

№	Показатели	Мярка	2008 г.	2018 г.	Разлика +, -
	Залесена площ	ха	7 026.4	7110.3	+83.9
	Общ дървесен запас (без клони)	м ³	1 138 335	1 286 935	+148 580
	Среден запас на 1 ха	м ³ /ха	162	181	+19
	Общ среден год. прираст	м ³	23 470	21 624	-1 846
	Среден год. прираст на 1ха	м ³	3.34	3.04	-0.30
1	Възобновителни сечи	м ³	2 854	8 136	+5 282
2	Сеч надлесни дървета	м ³			
3	Отгледни сечи	м ³	7 820	6 341	-1479
4	Санитарни сечи (общо)	м ³	605		-605
5	Принудителни сечи	м ³			
6	Технически сечи (общо)	м ³			
	Общо всички сечи:	м ³	11 279	14 640	+3 361
	Годишно ползване на 1 ха	м ³	1.61	2.09	+0.48
	Процент от запаса /без клони/	%	0.99	1.14	+0.15
	Процент от прираста	%	48.1	68.3	+20.2
	Средна възраст	Год.	54	66	+12
	Средна пълнота		0.69	0.67	-0.02
	Среден бонитет		III (3.0)	III (2.8)	+ (0.2)

Спрямо общият среден годишен прираст общото ползване представлява 68.3%. Размера на общото ползване спрямо запаса (без клони) е 1.14%, а на един хектар залесена площ е 2.09 куб.м.

Спрямо общото ползване от 2008 година ползването сега се увеличава със 3 361 куб. м. средногодишно. Ползването на един хектар се увеличава със 0.48 куб. м. и спрямо прираста процента на ползване се увеличава със 20.2%.

14.ВЪЗОбНОВЯВАНЕ И ЗАЛЕСЯВАНЕ

Възобновяване

Мероприятията по възобновяването и залесяването са проектирани съобразно установените типове горски месторастения.

Ще се разчита предимно на естественото възобновяване, за което има благоприятни условия. Необходимо е правилно да се изведат възобновителните сечи.

За естественото възобновяване на територията на ТП ДЛС „Витошки-Студена”, съществуват благоприятни условия. Букът е дървесния вид, който се възобновява повсеместно в чистите и смесени букови дървостои, като възобновяването му е преди всичко групово – в прозорци, с намалени пълноти. По същия начин се възобновява в бялборовите култури – повсеместно, поради рехавия склоп на бялборовите дървостои и благоприятните условия на месторастенията. Габърът също се възобновява на групи и повсеместно в чисти и смесени дървостои. По същия начин се възобновява и черният бор на по-малки надморски височини. Естественото възобновяване е силно затруднено на по-големи надморски височини – приблизително над 1600 – 1700 м. н. в. Причините са обективни: по-къс вегетационен период, мразове, дебела снежна покривка, плътно обраснала почва с тревисти – предимно житни и други. Естественото възобновяване е затруднено и на ерозираните терени, на по-малки надморски височини, както и на бедни и сухи месторастения, с плитките почви. На тези територии е необходимо възобновителните сечи да се водят само при достатъчно наличие на жизнен и укрепнал подраст. Необходимо е също да се изпълняват предвидените мероприятия за подпомагане на естественото възобновяване без залесяване, чрез разрохкване под склопа, през семеносни години.

Залесяване.

През десетилетието се предвижда залесяване на обща площ от 7.1 ха, както и разкъсване на корените след гола сеч в акациевите насаждения на площ от 3.7 ха.

Според почвоподготовката залесяването се разделя, като 6.9 ха са с ръчна почвоподготовка (63.9%)- ръчни тераси и ръчни площадки, а механизмираната почвоподготовка е 3.9 ха (36.1%) – пълна оран с тракторна тяга и разкъсване на корените.

Според насоката залесяването се разделя по следния начин:

- ново залесяване - 5.7 ха – 80.3% от общата площ на залесяването
- попълване на редини - 1.4 ха – 19.7 % от общата площ на залесяването. Подпомагане на възобновяването без залесяване ще се извърши на площ от 3.7 ха.

15. СТРАНИЧНИ ПОЛЗВАНИЯ

Паша

В горите и земите на ТП ДЛС „Витошко-Студена” се разрешава паша на едър и дребен добитък върху площ от 4 893.7 ха. На тази площ могат да пасат средногодишно по 3 915 броя едър, или 19 575 броя дребен добитък, или комбинация от тях.

Добив на сено

От наличните дивечови ливади и някои поляни, извън блоковете за паша се предвижда да се добиват по около 5 тона сено средногодишно.

Добив на билки, горски плодове и гъби

От горските площи стопанисвани от ТП ДЛС „Витошко-Студена”, могат да се добиват известни количества билки (липов цвят, бял равнец, кантарион, риган, подбел, мащерка и други), горски плодове (черни и червени боровинки, малини, диви ягоди, шипка, дренки и други), и гъби (манатарка, пачи крак, тръбенка, рижийка, сърнела, пънчушка, коралки и други), най-вече за нуждите на местното население.

16. ИКОНОМИЧЕСКИ ЕФЕКТ ОТ ГОРСКОСТОПАНСКОТО ПРОЕКТИРАНЕ

Направления и показатели за оценка на общото състояние и екологически функции на горите държавна собственост в територията на ТП ДЛС “Витошко-Студена”

№ по ред	Направления и показатели	Мярка	За обекта на планиране	
			Преди 10 г.	Нов план
1	2	3	4	5
A	Състояние на горските ресурси			0
I	Обща госка площ	ха		10313.6
1	Залесена горска площ	%		68.9
2	Незалесена дървопроизводителна	%		0.1
3	Недървопроизводителна	%		31.0
3.1	Поляни	ха		2528.2
3.2	Храсти	ха		0.0
4	Иглолистни гори	ха		2099.3
5	Широколистни гори	ха		5011.0
5.1	Семенни	%		20.3
5.2	Издънкови за превръщане	%		78.6
5.3	Нискостъблено стопанисване	%		1.1
5.4	<i>Реконструкция</i>	%		0.0
	<i>Средностъблено стопанисване</i>	%		0.0
6	Гори до 40 години	%		11.9
7	Дозряващи гори	%		34.5
8	Зрели и престарели гори	%		42.5
II	Запас - общо (без клони)	куб.м		1287015
1	Иглолистни	%		40.0
2	Широколистни	%		60.0
2.1	Семенни	%		23.8
2.2	Издънкови за превръщане	%		75.8
2.3	Нискостъблено стопанисване	%		0.4
	<i>Реконструкция</i>	%		0.0
	<i>Средностъблено стопанисване</i>	%		0.0
III	Средни показатели на гората			0
1	Среден запас	куб.м/ха		181
2	Среден обемен прираст	куб.м/ха		3.04
3	Средна възраст	години		66
4	Среден бонитет			2.8
5	Средна пълнота			0.67
IV	Странични горски ресурси общо	тон		0
1	Горски плодове и гъби	тон		0
2	Сено	тон		0
3	Площ на горите за паша (забранена)	ха		6126.0
4	Ловно стопанство	тон		0
5	Рибовъдство	тон		0

6	Технически и лечебни растения	тон		0
---	-------------------------------	-----	--	---

Б	Здравословно състояние на горите			0
I	Площ на горите със слаби увреждания	ха		210.9
1	Иглолистни	ха		127.2
1.1	Биотични	%		43.8
1.2	Абиотични	%		56.2
1.3	Антропогенни	%		0.0
2	Широколистни	ха		83.7
2.1	Биотични	%		64.3
2.2	Абиотични	%		33.9
2.3	Антропогенни	%		1.8
II	Площ на горите със силни и необратими увреждания	ха		67.1
1	Иглолистни	ха		39.9
1.1	Биотични	%		42.4
1.2	Абиотични	%		49.6
1.3	Антропогенни	%		8.0
2	Широколистни	ха		27.2
2.1	Биотични	%		76.1
2.2	Абиотични	%		23.5
2.3	Антропогенни	%		0.4
В	Запазване на биологичното разнообразие			0
1	Естествени гори	ха		5145.4
2	Изкуствени гори	ха		1964.9
3	Площ на горите за възобновяване	ха		3024.4
3.1	Естествено възобновяване	%		98.0
3.2	Изкуствено възобновяване	%		2.0
4	Гори с природозащитен статус	ха		14137.9
4.1	Представителни горски екосистеми	%		0.0
4.2	Застрашени от изчезване екосистеми	%		0.0
4.3	Защитени горски територии	%		100.0
	<i>Защитени зони</i>	%		72.5
	<i>в т.ч. на местообитаниа</i>	%		49.6
	<i>в т.ч. на птиците</i>	%		50.0
5	Видово разнообразие - общо дървесна растителност	бр.		44
6	Смесени насаждения	ха		3673.1
7	Гори за запазване и използване на генетичните ресурси	ха		0.0
7.1	Семенни бази	%		0.0
7.2	Семепроизводствени градини	%		0.0
7.3	Географски култури	%		0.0
Г	Показатели за защитни и рекреационни функции			0

1	Среден защитно - водоохранен клас			2.60
2	Среден клас на рекреационна стойност			1.52
3	Ерозирани горски земи	ха		174.4
3.1	Площна ерозия	%		98.2
3.2	Струйчеста и браздова ерозия	%		0.0
3.3	Ровинна и дълбочинна ерозия	%		1.8
4	Гори за изборно стопанисване	ха		0.0
5	Защитни гори	ха		5493.3
	<i>Специални гори</i>	ха		16065.8
6	Рекреационни гори	ха		1211.4

Показатели за подържане и подобряване на социално икономическите функции на горите

№ по ред	Направления и показатели	Мярка	Преди 10 год.	Нов план
1	2	3	4	5
1.	Лесистост	%	53,8	70,3
2.	Население - общо	х.бр.		
2.1.	В трудоспособна възраст			
а.	мъже	%		
б.	жени	%		
в.	безработни	бр.		
3.	Неуспорени гори	ha		
3.1.	Недостъпни	%		
3.2.	Труднодостъпни	%		
4.	Ползване на дървесина - общо	х. мз	112795	141 460
4.1.	Ползване от възобновителни сечи	%	28540	8 136
4.2.	Ползване от отгледни сечи	%	78200	6 341
4.3.	Ползване от санитарни сечи	%	6055	
4.4.	Ползване от 1 ha залесена площ	m ³	16.05	2.09
4.5.	Ползване от въз. сечи към общия запас	m ³	2.51	1.14
5.	Сортиментна структура на горите с клони	х. мз	129770	168 565
5.1.	Едра строителна дървесина	х. мз	11035	27 775
5.2.	Средна строителна дървесина	х. мз	36385	35 360
5.3.	Дребна строителна дървесина	х. мз	12935	5 215
5.4.	Дърва	х. мз	40840	66 440
5.5.	Общо	х. мз	101195	138120
6.	Разходи	х.лв.		

ОЧАКВАНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ПЛАНИРАНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ
ВЪРХУ
ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ ПО ЗАКОНА ЗА
БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ (НАТУРА 2000)

УВОД

Тази глава е разработена в съответствие, както с писмо № 33-0508/18.04.2008 год. на ИАГ, относно: Оценка за съвместимост на горскостопанските планове (ГСП) с предмета и целите на защитените зони по чл. 3, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (защитени зони по Natura 2000), така и със „Система от режими и мерки за стопанисване на горските типове местообитания от Приложение № 1 от Закона за биологичното разнообразие”, утвърдена на основание чл. 4, ал. 1, т. 2, от Наредба № 8 от 05.05.2011 година за сечите в горите, от Изпълнителният Директор на Изпълнителната Агенция по горите и с Постановление № 93 от 10.05.2012 година, за изменение и допълнение на Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, приета с Постановление № 139 на МС от 2004 година.

Тази разработка ще бъде цитирана по долу в текста, като „Режими за устойчиво управление на горите в Natura 2000”. Защитените територии, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие, попадащи на територията ТП ДЛС „Витошко - Студена” – с. Кладница са категоризирани като „**гори в защитени територии**”, съгласно чл. 5, ал. 3 от Закона за горите от 08.03.2011 година.

Целите, които трябва да се имат в предвид при стопанисването и при проектиране на лесовъдските мероприятия в Защитените зони, обявени по Директива 92/43/ЕЕС от 21 май 1992 година, за запазването на природните местообитания на дивата флора и фауна, които ще бъдат наричани за кратко *Защитени зони за местообитанията* (Директива за местообитанията), както и в Защитените зони, обявени по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици, които ще бъдат наричани за кратко *Защитени зони за птиците*, са следните:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове, и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Всяка Защитена зона по Директива Natura 2000 (както за местообитанията, така и за птиците), попадаща на територията на ТП ДЛС „Витошко - Студена” – с. Кладница, е разработена поотделно, представена е информация за наименованието на защитената зона, код, по коя от директивите е обявена, обща площ, таксационни показатели, проектирани лесовъдски мероприятия и други.

В Защитените зони за местообитанията и Защитените зони за птиците подробно са показани и проектираните възобновителни сечи по всеки отделен вид местообитание и общо.

В тази глава са приложени още веднъж опис на Защитените местности и Природните забележителности, наличието на резервати, горските територии за Защита на водите и Ловностопански мероприятия, поради това, че тя се внася отделно в РИОСВ за изработване на Оценка за съвместимост.

**ОБЩА ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ, НА КОИТО СА
РАЗПОЛОЖЕНИ
ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ ПО ЗБР (ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ ПО НАТУРА 2000)**

1. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ СПОРЕД ЧЛ. 5 ОТ ЗЗТ

1.1 Природен парк „Витоша”

Почти цялата територия на устройвания обект – 98.0% или 12 654.2 ха (8872.4 ха залесена и 3 781.8 ха незалесена площ) попада в границите на Природен парк ”Витоша”, обявен за Национален парк с ПМС №15422 от 27.10.1934 год., променен на Народен парк през 1952 год. и обявен със заповед №1075/23.11.1981 год. на КОПС, както и заповед №82/08.02.1991 год. на МОС, прекатегоризиран в Природен парк със заповед №РД-349/14.08.2000 год. и допълнен съгласно заповед №РД-179/01.03.2004 год. на МОСВ.

В тези граници е Природната забележителност “Духлата” (48.1 ха)

- Списък на отделите и подотделите попадащи в територията на Природната забележителност: №№ 88:б, в, г, д, е, 4, 5, 6

2. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ СПОРЕД ЧЛ. 3, АЛ.1 ОТ ЗБР (НАТУРА 2000)

* **Защитена зона** за опазване на дивите птици и за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна („*Витоша*” *BG000013*), регламентирани с решение на МС №122/02.03.2007 год. (прил. 1 и 2), както и със заповед на МОСВ № РД - 763/28.10.2008 год.

* **Защитена зона** за опазване на дивите птици („*Палакария*” *BG0002084*), обявена със Заповед № РД-133/10.02.2012г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 26/2012г.)

* **Защитена зона** за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна („*Река Палакария*” *BG 0000617*), включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 802/2007г. на МС(обн. ДВ, бр 107/2007г.)

Защитената територия Природен парк “Витоша”, обявена по реда на Закона за защитените територии, попадаща в границите на защитените зони “Витоша”, код ВГ 0000113, запазва статута, категорията, границите и режима си на опазване, без да се отменят забраните и ограниченията в Природен парк “Витоша”.

Гори във фаза на старост: 50 броя подотдели 50 с обща площ 211.8 ха

Инвентаризация, горскотопански план и план за защита на горските територии от пожари на защитените зони по ЗБР

2. ЗАЩИТЕНА ЗОНА „ПАЛАКАРИЯ” ВГ 0002084

2.1 Площ на зоната и статут

Защитена зона за опазване на **дивите птици** (*Палакария ВГ0002084*), обявена със Заповед № РД-133/10.02.2012г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 26/2012г.) с обща площ **63.2 ха** , от която **59.0 ха** е залесената площ и незалесена **4.2 ха**